

KOMB:T

Version 1.00

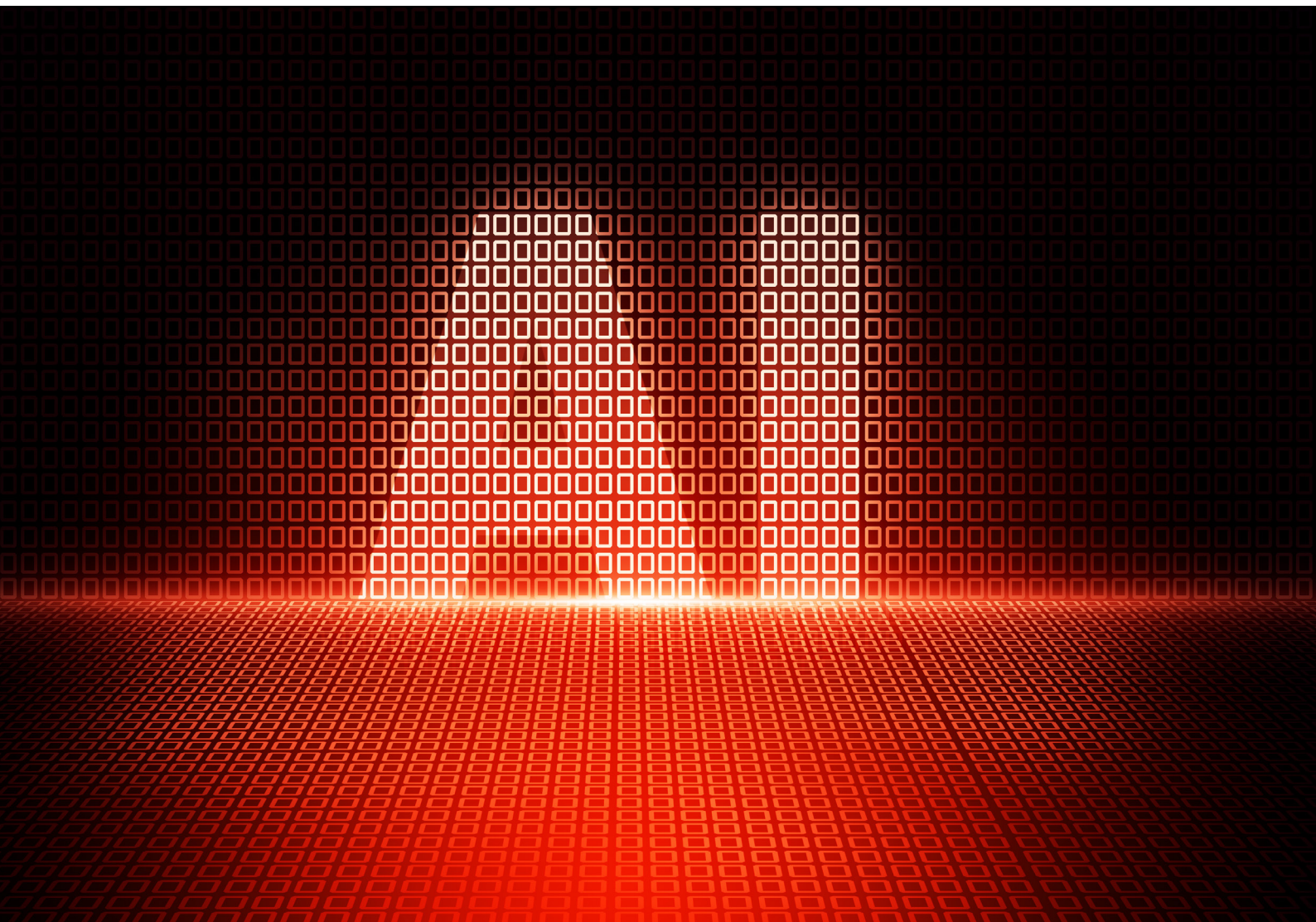
Politik for anvendelse af AI

2025 - 2026

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	1
2. Målsætning for KOMBITs anvendelse af AI	2
3. Principper for KOMBITs brug af AI	3
3.1 - Relevans: Vil vi?	4
3.2 - Lovlighed mv.: Må vi?	5
3.3 - Etik og retfærdighed: Bør vi?	6
3.4 - Tilgang: Sådan gør vi	7

1. Indledning

Denne politik sætter rammerne for **KOMBITs anvendelse af AI** både i fælleskommunale IT-løsninger (kommunevendte løsninger) og i interne IT-systemer i KOMBIT.

Denne version er første udgave af politikken og er skrevet med den intention at give KOMBIT – i samarbejde med kommunerne og KOMBITs øvrige interessenter – et styringsmæssigt fundament for at anvende AI effektivt og ansvarligt.

KOMBIT ønsker at opbygge kompetencer og opnå konkrete erfaringer og navigere på et område, hvor teknologiske potentialer og høje politiske ambitioner mødes med en hastig teknologisk udvikling og nye typer risici.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at anvendelse af AI i et vist omfang bryder med eksisterende forståelser i forhold til funktionalitet, adfærd, effekt og sikkerhed. Det betyder at KOMBITs eksisterende politikker ikke altid vil være fuldt dækkende for at sikre effektiv og ansvarlig anvendelse af AI.

Politikken er således skrevet ud fra en bevidsthed om, at KOMBIT i samarbejde med kommunerne og øvrige interessenter vil gøre sig en række væsentlige erfaringer inden for en kort tidshorisont.

Politikken indeholder i alt 15 principper for KOMBITs anvendelse af AI, som løbende skal overvejes i relation til KOMBITs anvendelse af AI.

Både fordi teknologien i disse år udvikler sig markant og kan anvendes til en række forskellige formål, og fordi lovgivning og international "best practice" er under udvikling, er der tale om principper fremfor bindende regler.

Principperne skal derfor aktivt overvejes løbende og i relation til konkrete AI-initiativer, men der kan ikke på forhånd opstilles fast definerede svar i relation til hvert enkelt.

Internationale erfaringer med anvendelse af AI i den offentlige sektor viser, at principperne er værdifulde, hvis de overvejes åbent og baseret på gode intentioner fra involverede parter.

Anvendes principperne i stedet alene til at illustrere intern compliance ud fra en "been there, done that"-tilgang og uden en egentlig refleksion i forhold til anvendelsen af AI, vil værdien af denne politik være begrænset.

Samtidig offentliggør både offentlige og private organisationer i stigende grad AI-politikker, som er omfattende ikke alene i deres anvisninger til hvordan organisationen skal agere i relation til AI, men også indeholder beskrivelser af hvad AI er, hvordan det kan anvendes osv.

Selv om denne politik er inspireret af international "best practice" og flere, mere omfattende danske politikker, er nærværende politik udarbejdet så den i højere grad – via de 15 principper – repræsenterer en relativ operationel checkliste for KOMBITs anvendelse af AI.

2. Målsætning for KOMBITs anvendelse af AI

AI har stort potentiale i kommunerne

Fra mange sider vurderes det, at anvendelse af AI rummer et stort potentiale for mere innovativt, effektivt og med højere kvalitet at understøtte en række kommunale opgaver.

En succesfuld implementering af AI i større omfang vil ikke blot medføre kvalitets- og effektivitetsløft på afgrænsede områder, men også give kommunerne mulighed for at prioritere ressourcer til borgernær velfærd og til generelt at styrke den kommunale service over for borgere og virksomheder.

► KOMBITs ambition og tilgang

Det er KOMBITs ambition at være "med fremme" og bidrage til at sætteretning for den offentlige sektors anvendelse af AI.

Det vil i første omgang ske gennem afgrænsede initiativer i samarbejde med interesserede kommuner, hvor det er oplagt at tage afsæt i den eksisterende fælleskommunale portefølje.

KOMBIT vil også afsøge samarbejdsmuligheder med interesseorganisationer, leverandører, statslige aktører mv., som har ambition om at afprøve og udbrede AI i de danske kommuner.

Derudover vil KOMBIT afsøge muligheder for at effektivere egne arbejdsgange og arbejde med AI i forhold til virksomhedens interne IT-systemer.

På længere sigt er det forventningen, at AI-teknologi vil blive en integreret del af både eksisterende og kommende fælleskommunale IT-løsninger.

Ansvarlig og bæredygtig anvendelse

Det er dog også velkendt, at anvendelsen af AI både indebærer en række risici (fx risikoen for såkaldte hallucinationer i form af fejl i output) og deciderede ulemper (fx et højt energiforbrug).

KOMBITs ambition om at være "med fremme" suppleres derfor med en ambition om, at anvendelsen af AI sker ansvarligt og – så vidt muligt – bæredygtigt, ligesom beskyttelsen af borgeres data har højeste prioritet.

3. Principper for KOMBITs brug af AI

KOMBITs ramme for ansvarlig AI – 15 principper

KOMBITs anvendelse af AI bygger på 15 principper, som kan samles inden for fire centrale områder, jf. figur 1.

I det omfang det viser sig relevant, kan principperne efterfølgende blive udmøntet i mere detaljerede procedurer, vejledninger og/eller skabeloner.

Oversigt over principper for KOMBITs anvendelse af AI

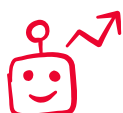
Figur 1: Oversigt over principper for KOMBITs anvendelse af AI.

3.1 - Relevans: Vil vi?

Det bør være kommunale og KOMBITs interne forretningsbehov, som er den primære faktor for beslutninger om at anvende AI og efterfølgende udbygge anvendelsen.

Tilsvarende bør fokus være på at understøtte de forretningsbehov (use cases om man vil), som er mindst risikable, men som samtidig forventes at give den største værdi.

Ofte vil realiseringen af de mindst risikable use cases også kunne gennemføres på kortere tid, idet en sådan realisering i mindre grad nødvendiggør tidskrævende afklaringer af ubekendte forhold.

Princip 1. Overvej aktivt, hvor AI kan løfte "forretningen" gennem øget kvalitet og effektivitet

KOMBITs konkrete erfaringer med anvendelse af AI og realisering af gevinster som følge af AI er aktuelt begrænsede. Særlig KOMBITs direktion, forvaltningschefer og specialechefer har ansvar for at løbende og aktivt at overveje, hvor AI med fordel kan anvendes med sigte på at realisere kommunernes og KOMBITs forretningsbehov. Anvend ikke AI blot fordi det er muligt.

Princip 2. Forfølge de mindst risikable use cases først

Profilering (kategorisering) af borgere og egentlige afgørelser er alle eksempler på use cases, som kan give kommunerne stor værdi, men samtidig er risikable og hvor fx hallucinationer (fejl i output) kan have kritiske konsekvenser for borgere og virksomheder.

Realiser derfor de mindst risikable use cases ved hjælp af AI, minimer behandlingen af personoplysninger, og overvej altid om det forventede forretningsmæssige potentiale ved at realisere mere risikable use cases opvejer den væsentlig større indsats.

3.2 - Lovlighed mv.: Må vi?

Det er banalt, men ikke desto mindre centralt:

KOMBITs anvendelse af AI skal selvfølgelig ske inden for relevant lovgivning, god forvaltningsskik mv.

Samtidig er det veletableret, at anvendelse af AI kan medføre nye typer risici, som skal identificeres og imødegås.

Princip 3. Sikr' at anvendelse af AI sker inden for relevant lovgivning

Teknologien udvikler sig løbende, ligesom lovgivning og fortolkning af relevant lovgivning gør det. De juridiske rammer for den konkrete anvendelse af AI skal derfor afklares tidligt i arbejdet, og der skal til stadighed foreligge en opdateret vurdering heraf. Hvis vurderingen medfører tvivl om lovligheden skal den konkrete anvendelse af AI enten re-scopes eller opgives.

Princip 4. Foretag en risikovurdering af den konkrete anvendelse af AI

Uanset at denne politik anviser, at anvendelse af AI skal ske til de mindst risikable use cases, skal der gennemføres en risikovurdering af alle planlagte, konkrete anvendelser af AI tidligt i arbejdet. Som grundlag for risikovurderingen anvendes risikoniveauerne i EU's "AI Act" (minimal, begrænset, høj og uacceptabel). Risikoniveauet danner grundlag for KOMBITs styring af den konkrete anvendelse.

Princip 5. Identificer og imødegå informationssikkerhedsmæssige risici

Det er veletableret, at anvendelse af AI medfører både eksisterende og nye typer informationssikkerhedsmæssige risici i form af fx uautoriseret adgang til følsomme data, bias og diskrimination, og videregivelse af vildledende informationer.

Alle relevante informationssikkerhedsmæssige risici ved konkret anvendelse af AI skal derfor identificeres tidligt i arbejdet og skal herefter effektivt imødegås via passende sikkerhedsforanstaltninger. Kan der ikke sikres en tilfredsstillende imødegåelse, re-scopes eller opgives anvendelse af AI.

3.3 - Etik og retfærdighed: Bør vi?

Tillid til AI er ikke noget man køber, men noget man skaber!

KOMBIT skal derfor arbejde aktivt med at pleje brugernes tillid til AI-understøttede værktøjer med respekt for den myndighedsopgave, som kommunerne varetager.

Er det umuligt eller ønsker KOMBIT ikke at leve op til de følgende principper i forbindelse med konkret anvendelse af AI, er det en indikation for, at anvendelsen bør droppes.

Princip 6. Prioriter retfærdighed, gennemsigtighed og ansvarlighed

Man skal ikke lede længe for at finde "ekstreme AI-historier", hvor enkeltindivider eller grupper af individer er kommet i klemme. Vær derfor opmærksom på, at konkret anvendelse af AI fordeler fordele og omkostninger lige mellem forskellige grupper, og at ingen udsættes for skævheder, diskrimination og/eller stigmatisering som følge af anvendelsen. Sørg også for, at output, som genereres på baggrund af AI, kan forklares for alle, som er direkte eller indirekte berørt.

Princip 7. Forstå anvendelsen i praksis

Konsekvenser af brug af AI afhænger af, hvordan instruktioner, resultater mv. anvendes i praksis. Og ofte anvender brugerne ikke instruktioner, resultater mv. som forventet. Undersøg derfor grundigt, hvordan instruktioner, resultater mv. anvendes, og hvordan KOMBIT kan bistå med at forebygge u hensigtsmæssig anvendelse både i kommuner og andetsteds.

3.4 - Tilgang: Sådan gør vi

Det er ikke nok at vurdere om en konkret anvendelse af AI er relevant, lovlig og etisk.

I den konkrete anvendelse af AI bør KOMBIT også agere professionelt og effektivt, og med blik for de særlige risici, som opstår i forbindelse med anvendelse af AI.

Fx er AI på en række parametre ikke anderledes end anden teknologi og mere traditionelle IT-systemer.

KOMBITs anvendelse af AI skal derfor flygte med eksisterende arkitektur-principper, og KOMBIT skal investere klogt og fx undgå leverandør lock-in.

Samtidig er det dog også vigtigt, at der kontinuerligt sker en vurdering af kvalitet og effekter af den konkrete anvendelse af AI, samt at relevante interessenter og brugergrupper har indflydelse på den konkrete anvendelse af AI.

Princip 8. Involver interessenter og brugergrupper, og vær villig til at ændre kurs

Identificer de betydende interessenter og brugergrupper i relation til de(n) opgave(r), som brugen af AI er intenderet til at løse. Husk at forskellige grupper af interessenter og brugere ofte vil have forskellige synspunkter og la' dem alle komme til orde både tidligt i arbejdet og løbende derefter.

Accepter at indhold må ændres og deadlines må udsættes som følge af disse input. Tro ikke at KOMBIT ved bedst – ofte er det de mest "besværlige" interessenter og brugergrupper, som kan identificere og forebygge uhensigtsmæssigheder. Ignorer ikke input blot fordi interessenter og brugere ikke accepterer KOMBITs deadlines og forventninger til form.

Princip 9. AI er IT – behandl' AI som IT

Selv om AI på mange måder er nyt og spændende, er det også IT. Og KOMBIT har mange erfaringer med design og indkøb af IT. Baser derfor arkitektur, indkøb, design mv. på KOMBITs eksisterende systempolitik, arkitekturprincipper, standardkrav mv.

Princip 10. Ta' driften af AI seriøst

Som alt andet IT skal AI driftes stabilt og sikkert for at kunne anvendes. Ta' derfor driften af AI seriøst, og sørg for, at den er forankret fagligt og organisatorisk i KOMBITs eksisterende driftsorganisation. Vær samtidig opmærksom på, om den konkrete anvendelse af AI stiller nye krav til overvågning mv.

Princip 11. Kontinuerlig kvalitetskontrol og forbedringer

Etabler løbende kvalitetskontrol og beslut inden ibrugtagning, hvor ofte der skal gennemføres tests, kontroller og evaluering af kvalitet og anvendelsesmønstre. Hvordan sikres det, at input fra tests, kontroller og evalueringer ikke ignoreres, men indgår i det videre arbejde, så den konkrete anvendelse af AI løbende forbedres?

Princip 12. Ha' styr på dokumentation af kvalitet og "guard rails"

God dokumentation er med til at skabe god praksis og er et vigtigt fundament for tillid til KOMBITs konkrete anvendelse af AI. Sikr' at indsatsen med kvalitet og implementerede "guard rails" er tilstrækkeligt dokumenteret og at dokumentationen løbende opdateres.

Sørg også for, at dokumentationen er tilstrækkelig konkret, og lever op til faglige standarder. Overvej også om der er udvalgt dokumentation, som er uvæsentlig og derfor kan nedprioriteres eller helt undgås for at reducere arbejdsbyrden.

Princip 13. Sikr' effektive fejl- og klageprocedurer, og ta' feedbacken alvorligt

AI er ikke fejlfri. Og slet ikke når den indgår i sammenhæng med andre IT-systemer, og instruktioner, resultater mv. i øvrigt anvendes af mennesker. Design og implementer derfor effektive fejl- og klageprocedurer, som kommunerne og andre brugere kan forstå og finde rundt i.

Princip 14. Vær tydelig og konsistent i kommunikationen om omfang og kvalitet

Uklarhed og utydelighed om anvendelsen af AI risikerer at skabe usikkerhed og mistillid. Vær derfor tydelig over for kommuner og andre interessenter omkring de(n) opgave(r), som en konkret anvendelse af AI er intenderet til at løse. Hvad kan anvendelsen af AI hjælpe med og hvor kan der forventes tilfredsstillende kvalitet? Hvad kan kommunerne gøre for at imødegå problemerne og hvordan hjælper KOMBIT dem med dette?

Princip 15. Navngiv den ansvarlige i KOMBIT

Ansvar ansporer til omhyggelighed og forebygger misforståelser. Sørg' for at udpege den leder i KOMBIT, som er ansvarlig for en konkret anvendelse af AI, og den medarbejder eller leder, som er ansvarlig for den løbende kvalitetskontrol af den specifikke anvendelse.

KOMBIT

Kommunal Digital Bevægelse

KOMBIT A/S
Halfdansgade 8
2300 København S
CVR-nr.: 19435075